

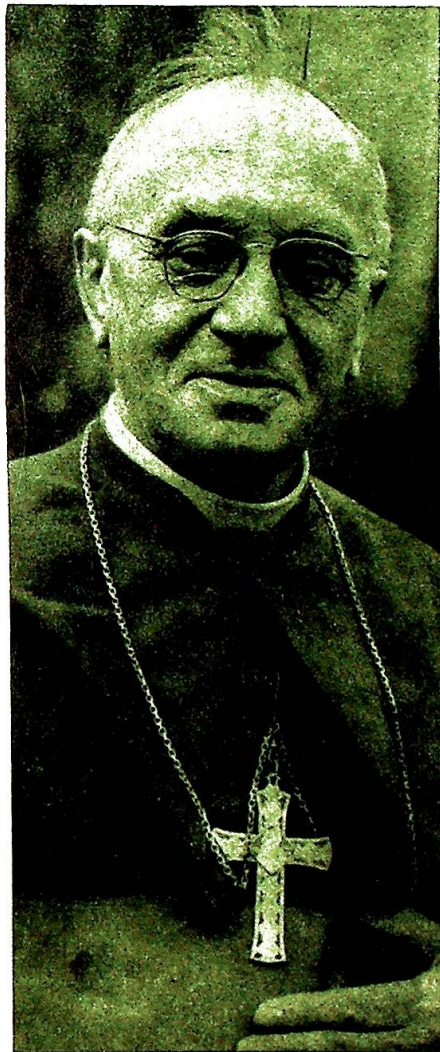
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

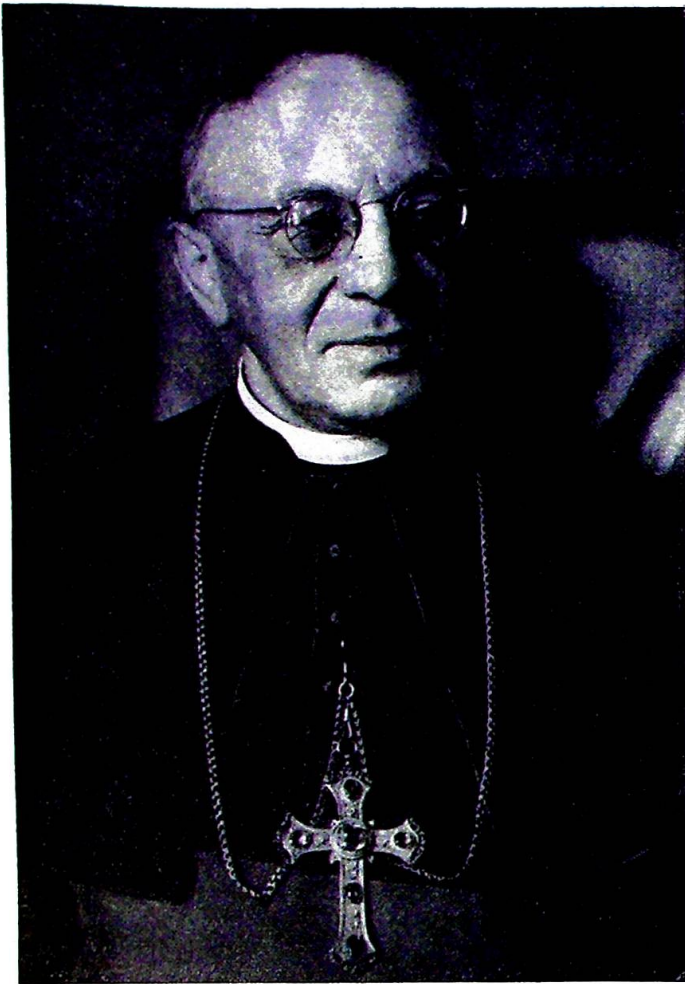
N R. 2

84. ÅRGANG
29. JANUAR

1972

BISKOP JACOB

*Tale under minnegudstjeneste
for biskop J. Mangers*

*10. januar av biskop John W. Gran
i St. Olav kirke i Oslo.*

Den sørgelige nyhet måtte komme engang: Biskop Mangers er gått bort. Stille, uten drama (ja, man kan si hensynsfullt) som han levde, forlot han denne verden. Uten fiender, — ikke engang døden var hans fiende. Lenge hadde han sett den i øynene.

På sin egen stillferdige måte, ganske uselvbevisst, gled Jacob Mangers inn i Kirkens liv, Kristi og kristendommens tro tjener. Vi vet hvorledes det gikk til at det ble Norge som ble hans valg-fedreland. Den unge luxemburgers drøm var å bli misjonær i Oceanien. Derfor meldte han seg til Maristordenen som dengang som nu ivaretok store misjonsområder på disse øgrupper. Ikke desto mindre ble han, etter sin prestevielse og noen år som filosofilærer, anmodet om å melde seg til den vanskeligstilte misjon i Norge, og drømmen om den eksotiske stillehavs-misjon ble skrinlagt, sikkert ikke uten indre kamp og offer. Og reisen til det ukjente Norden ble

påbegynt isteden. Til landet om hvilket han hovedsagelig visste at en landsmann av ham, biskop Johs. Fallize, hadde vært overhyrde for i en menneskealder. Av ham søkte og fikk pater Mangers informasjon om hva han skulle gå til, lite vitende at han ville få pålagt seg samme stilling, og at han engang ville tilbringe sin livsaften i de selvsamme rom i St. Zita-klosteret i Luxemburg som biskop Fallize bodde i.

Dette var i 1925. Et halvt år i Bergen ble ham tilmålt forat han kunne lære norsk. Hvorefter han ble beskikket til Haugesund for der å bygge opp et nytt sogn. Han kom til tomt hus: en stol og et bord fantes; ikke engang en seng, ikke penger, nesten ingen katolikker. Men pater Mangers viste fra første stund av at han dudde: da han i 1931 ble kalt til sogneprestembedet i Stavanger var misjonen i Haugesund bygget opp. Så kom bomben: allerede året etter ble den intetanende pater Mangers utnevnt til Apostolisk Vikar. En fortvilet ilreise til Rom for å trygle Pius den XI om å bli fritatt for hvervet var nytteløs. Bispestolen som var blitt ledig etter biskop Offerdals korte embedstid ble ham overlatt

og han ble viet til Biskop av Selja den 24. august 1932 i katedralen i Luxemburg, hvorfra han igår ble ført på sin siste ferd, båret av seks prester, hvorav pater Ivens, Maristenes superior i Norge, var én.

Det store oppbygningsarbeidet biskop Mangers påbegynte og trutt opprettholdt gjennom sine 32 år som overhyrde, er det umulig og unødvendig å komme inn på i en minnetale som denne. Være kort nevnt hans enestående innlevelsesevne i norske forhold og norsk lynne. En evne som i krigens dager gjorde at han oppførte seg som en bedre nordmann enn dem som foretrakk den kortsiktige opportunismes vei. Samtidig som han under alle forhold forble prest, sjelesørger. På det menneskelige plan fantes der ikke for ham fiender. Men kompromisser ville han ikke vite av, derfor ble han selv aldri kompromitert. For denne sin holdning ble han etter krigen utnevnt til kommandør av St. Olav.

En merkedag i hans liv var det da Det Apostoliske Vikariat for Syd-Norge i 1953 ble gjort til eget bispedømme, og biskop Mangers ble utnevnt til katolsk biskop av Oslo. Det gledet ham umådelig, men ikke på egne vegne: nu hadde Kirken igjen fått hjemstavnrett i Norge, pionertiden var over og han gledet seg over at det arbeide han hadde fått være med på å lede hadde båret frukt.

Da han elleve år senere mente at tiden var inne til å overlate bispedømmet i andre hender, var det klart for alle at tapet var stort. Helst ville han ha pakket sin kuffert og dradd tilbake til sitt hjemland i størst mulig stillhet. Hadde han vært mindre avholdt hadde dette kanskje vært mulig. Men det ble bevegede dager, ja uker. Vi norske har det ikke med å vise våre følelser til hverdags; men ved denne anledning ble de vist. En varme og en hengivenhet strømmet ham i møte som vanligvis hører hjemme på andre breddegrader enn disse. Karakteristisk nok var biskop Mangers siste gjerning å forære den store gave, man kan trygt si folkegave, som var blitt samlet inn til ham til bygging av kapellet på Mariaholm. Slik fikk vi mot til å bygge ferdig dette kapell for penger samlet inn i vårt eget bispedømme. Og slik var det at biskop Mangers aller siste gjerning var

MANGERS

REDAKSJONELT:

ARVEN

å sørge for at hans personlige sparepenger ble gitt til hans gamle bispedømme. På hans oppdrag fikk jeg i går, to meter fra biskop Mangers' kiste på kirkegården i Bissen, tilstukket en konvolutt med disse pengene av hans niese. Hvor det lignet ham!

Det var sist torsdag de siste hendelser tok til. En søster fant biskop Mangers på han rom klokken ti om morgenen, liggende på gulvet i døråpningen mellom hans soveværelse og hans lille stue. På bordet breviaret og rosenkransen, ved siden av ham selvfølgelig, pipen. Pipen som aldri skulle ha annet enn norsk tobakk. Den tilkalte lege konstaterte hjerteinfarkt og lammelse av høyre side. Men biskop Mangers som var klar og fulgte godt med, selv om han ikke kunne snakke, viste energisk at venstre side funksjonerte normalt. Han forsøkte til og med å gå ut av sengen for å vise at det hele sikkert ikke var så farlig, og at det ikke var nødvendig å kjøre ham på sykehus. Særlig var han imot dette siste. Men det måtte han gi seg på, og det ble hurtig klart for alle at dette var slutten. Fredag mistet han bevisstheten og kjente ikke igjen sin egen familie, heller ikke biskopen som kom så snart han kunne; og klokken kvart på tre, etter å ha mottatt syke-salvingen, sovnet han inn, uten å ha kommet til bevissthet.

Hvor avholdt biskop Mangers var også i Luxemburg fikk vi som kom til hans begravelse utallige beviser på. Alle hadde sine små historier å berette, historier som satte i relieff hans varme, enkle og alltid glade personlighet. Hans hjelpsomhet var et kapittel for seg. Alltid hadde han vært rede til å hjelpe når det trengtes, og det lot til å ha trengts ofte.

Requim-messen i katedralen i Luxemburg var i seg selv en enestående manifestasjon: nesten fullsatt klokken elleve en hverdags formiddag. Et vell av blomster — fra Kong Olav, fra Erkehertuginnen, fra den norske ambassade osv. Vi tre norske biskoper og generalvikar Gorissen fikk æren av å konselebrere, sammen med en rekke biskoper og prelater fra nær og fjern. I kirken var statsminister Werner, Ministerpresidenten, sjefen for hæren og andre fremtredende personligheter for hvem tapet av biskop Mangers syntes å bety tapet av en personlig venn.

Det har skjedd en del ting i den katolske kirke siden 1932, det året da Jac. Mangers ble viet til biskop og slo seg ned i Akersveien i Oslo. Og derfor er det, etter undertegnedes mening, ved hans død ikke uvesentlig å minnes hans ro og sindighet, likevekten og tilliten i hans sinn og dette at han øyensynlig hele tiden bevarte disse trekk i seg — i gode og i onde dager. En av hans prester skriver i dette nummeret at han kun har sett biskopen virkelig sint to ganger, «rett og slett malerisk i sine utgydelser». Og begge ganger var det store saker det dreiet seg om — okkupasjon og arrestasjon av noen av hans prester.

Biskop Mangers ble begravet ved siden av sin far og mor i den lille byen Bissen, hvor også hans to søstre og mange av hans nærmeste familie bor. Begravelsen fant sted om eftermiddagen og ble fremfor alt en gripende familiebegivenhet. Hele landsbyen var med, både i kirken under rekviemmessen, forrettet av biskopen av Luxemburg, og på kirkegården under jordfestelsen. Hva som i katedralen kunne ha vært en formalitet viste seg her å være bunn ekte: den mann de fulgte til hans siste hvilested var høyt elsket.

Det ble ofte sagt i løpet av denne høytidelige dag at det bånd som biskop Mangers knyttet mellom Luxemburg og Norge må bli bevart. Som tegn på dette ble kollekten under begge messene tatt opp for Oslo Bispedømme. Og det var kollekter som bar tydelig preg av generøsitet og god vilje. Biskop Mangers var blitt tatt elskelig hånd om av St. Zita-søstrene i Luxemburg. Det syntes derfor riktig å forære dem hans bispestav, med den Hl. Olavs bilde på, som et forbindt-lighetstegn. Denne stav vil bli satt opp i det kapell hvor han leste sin daglige messe til det siste. Men hans pektoralkors måtte jeg ta med tilbake. Det var hans uttrykkelige vilje. Oslo skulle ha dette minnet. Slik ser vi at han ikke et øyeblikk glemte oss. La oss ikke glemme ham og be for hans sjel. Måtte han hvile i fred.

Smågneldring, indre krangel og ufred lå knapt for ham.

Kanskje vi også skulle se dette som en viktig del av hans testamente og arv til norske katolikker.

To ganger i nyere tid har det lille Luxemburg gitt det litt større Norge en overhyrde, med biskop Fallize og med biskop Mangers. Begge ganger ble det biskoper som har satt varige spor etter seg, i vårt bispedømme er det ved dr. Mangers død mange som husker ham med takknemlighet og glede for hans lange innsats og for den ro han liksom bar med seg.

Gud gi at vi beholder noe av den roen også i disse urolige tider. Egentlig var det ikke annet han forberedte oss på.

A. R.

Neste nummer av bladet vil foreligge
12. februar.

BILDENE

ST. OLAV's redaksjon har på denne og de følgende sider funnet frem bilder fra biskop Mangers lange arbeidsdag i Oslo katolske bispedømme:

På det store bildet øverst på denne side er biskopen samlet med mange av sine prester utenfor bispegården i Oslo en dag for mange år siden. Mange av bladets lesere vil kunne kjenne igjen de fleste av mennene rundt biskopen.

Til venstre et bilde av biskop Mangers sammen med sin etterfølger som leder av bispedømmet, biskop Gran.

På motsatt side: øverst dr. Mangers den dagen han blir viet til biskop — under den gamle overhyrde ved en av hans siste prekener i St. Olav kirke — det ligger over tre årtier mellom disse to bildene.

På de neste sider har vi bl. a. bilder av en av de kirker biskop Mangers fikk bygget — kirken i Tønsberg. Vi har også bilde av ham sammen med to maristpater, pater Bzdył og den nå avdøde pater de Pæpe. Og nederst på siden: biskopen under St. Olavs Forbunds stevne på Hovedøya i 1947.

«SIMPLICITAS»

Akjenne biskop Mangers var å elske ham. Det er ikke lett å sette i ord hvorfor det hadde seg slik. Allikevel ville man ikke være langt fra sannheten, om man tilskrev dette vår gamle biskops fredsøle sinn.

Biskop Mangers var en fredens mann i ordets beste forstand, som hjertevarmt bragte den fred til andre som han selv hadde et overmål av. Han eiet en indre balanse som robet et helt igjennom stabilt og enkelt menneske.

Det er skade at det fine ord «simplicitas» i sin norske gjengivelse ved «enfoldighet» har mistet så meget av sin opprinnelige betydning. «Enfoldighet» får en uvilkårleg til å tenke på en «saue-fold». I denne siste misforståtte forståelse av «simplicitas» var biskop Mangers sikkert ikke «enkelt». Han var langt fra «enfoldig». Intelligent og begavet som han var, rådet han over en for sin tid og sin generasjon respektabel filosofisk og teologisk kunnskap. Men denne kunnskap gjorde han ikke meget vesen av. Tvertimot bar han den meget lett og med godt humør på sine skuldre. Igrunnen forblev han under sin doktorhatt og i sin bispekåpe den enkle luxemburgske bondesønn som han var meget stolt av å være. Han var ikke engang istand til å posere; han var det motsatte av en klerikal streber og vilde aldri ha drømt om å spille en annen rolle enn den som Gud i sin visdom hadde gitt ham evner og nåde til. Alltid helt seg selv kunne denne mann med stor naturlighet og medfødt verdighet og en vinnende sjarm bevege seg blant alle mennesker uansett deres sosiale status. Hans enkelhet var sannelig en frukt av en kristen kultur som hadde sine dype røtter i en eldgammel tradisjon.

Det skulle noe til å få biskop Mangers ut av likevekten, ennsi å få ham til å bli sint. Undertegnede har bare hele to ganger sett gamlebispen virkelig fare opp. Den første gang var da tyskerne okkuperte Norge og litt senere hans elskede og forsvarsløse Luxemburg. Han formelig dirret av harme. Den annen gang var da undertegnede, sammen med noen embedsbrødre, hadde den tvilsomme ære for en stakket stund å bli innesperret

av Gestapo på Møllergaten 19. Da var den ellers så blide biskop Mangers pontifikal i sin avmektige vrede, og sparte for resten av krigen, og for den saks skyld lenge derefter, ikke på konfekten, når det gjaldt å omtale okkupasjonsmaktens vesen og bedrifter. Da kunne han bli rett malerisk i sine hjerteutgydelser! Og hvor høyreist denne ellers så fordringsløse mann kunne bli, viste seg da han, sammen med sine lutherske kollegaer, fritt valgte å underskrive et protestbrev mot den truende nazistiske ensretting av barnas oppdragelse og skolegang. I den daværende politisk spente og farlige situasjon, og dette samtidig i Norges før-ekumeniske tidsalder, beviste denne gestus at for den fredsøle biskop Mangers var «fred ei det beste» til enhver pris og at hans enkelhet var et helstøpt menneskes likefremhet.

Med biskop Mangers død er en mann av dyp kristen kultur gått bort. Hans minne er for oss en påminnelse om visse sannheter som vi ikke har råd til å glemme i disse våre dager av fornyelse og aggiornamento.

I den tid som både verden og Kirken igjennomlever idag ser man, dessverre så altfor ofte, at en hel del figurer strider og slåss for å få det avgjørende ord, slike mennesker som skriker mest og med et desto større og høyere klangvolum, jo mindre deres virkelige evner og deres innsats er. Deres mindreverdighetskomplekser gjør dem aggressive, og med all deres høyrostedede tale om medmenneskelighetens horisontale linje, tar de ofte liten hensyn til andre og lar andre helst gjøre det virkelige arbeide. Vår tid og vår verden er fulle av sinte, bitre og frustrerte mennesker, som angriper og anklager og kritiserer alt og alle, unntatt seg selv. Sant nok trenger mange strukturer til en grundig fornyelse i Kirke og Stat. Men for å bidra til en virkelig og blivende fornyelse, må en først begynne med å fornye den mest primære av alle strukturer: seg selv! En må først ha steget ut over sitt hovmot, sin innbilskhet, selvbeskjeftigelse, sinne og bitterhet, som gjør ens eget indre så komplisert og innviklet. Når de man-

(Forts. neste side)

BISKOP MANGERS -

Når en pater, dvs. en prest som tilhører en orden eller kongregasjon, blir utnevnt til apostolisk vikar eller biskop, opphører han juridisk å være munk eller ordensmann. Han er da ikke lenger bundet av de spesifikke klosterløfter, fordi han som biskop har paven som sin eneste over-

ordnet og med ham deltar i Kirkens styre.

Når vi allikevel vil si noen ord om biskop Mangers som Marist, så er det fordi for ham veien til preste- og bispeembedet har gått gjennom «Societas Mariæ», som han ble medlem av den 27. des. 1917. Og også fordi Maristpatrene, som arbeider på Stabekk, i Hønefoss, i Porsgrunn og Oslo, har pater Mangers å takke for sin kontakt med Oslo Katolske Bispedømme. Dessuten er én ting sikker: selv om ingen av hans prester eller undersåtter har lagt merke til det, har han alltid i sitt hjerte bevart en oppriktig hengivenhet til den kongregasjon han valgte omtrent to år før sin prestevigsel.

Pater Mangers har vært den første Marist som ble knyttet til det daværende Apostoliske Vikariat Oslo. Helt tilfeldig kan en si. For hverken kongregasjonen eller han hadde noen gang hatt forbindelse med Norge. Den kom indirekte, idet Maristene som bare hadde ett hus i Holland, overtok St. Josephsøstrenes eiendom i Glanerburg ved den tyske grense i 1920.

«St. Olavskloster», som huset hette, hadde vært et blomstrende postulats- hus for Norge fra 1910 til 1914. Men da krigen brøt ut ble søstrene avskåret fra all forbindelse med sitt fedreland. Og også etter krigen forble utsiktene til å få nye postulanter fra Tyskland meget dystre. Maristene innrettet det lille nybyggede kloster til skolestikat og pater Mangers som hadde promovert i Rom ble utnevnt til professor i filosofi i 1921. Holland hørte den gang til den franske provins.

Den direkte kontakt med Norge kom i stand da den hollandske professor dr. Jan Smith var blitt utnevnt til apostolisk vikar for hele Norge og i 1924 ba Maristene i Glanerburg om hjelp, med en henvisning til den norske helgenkongens navn — som huset fremdeles bar — og St. Josephsøstrenes tidligere virke for Norge i Maristenes kloster. Han preket ikke for døve ører og pater Mangers især var begeistret. Allerede noen måneder etter Mgr. Smiths besøk tilbød han seg å være representant for Norge på en utstilling i Enschede. Et foto viser

«Simplicitas»

(Forts. fra forrige side)

ge av våre larmende og bitre og aggressive fornyere for lengst vil være glemt, antagelig med et lettelsens sukk, vil biskop Mangers minne, minnet av hin enkle og fredsæle Guds mann, bli holdt i velsignelse av dem som har kjent ham og derfor ikke kan glemme ham.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Årsabonnement kr. 40,—

MARIST

pater Mangers sittende mellom høye, brede ski, norske bruksgjenstander og arktiske fugler og dyr! Ved Mgr. Smiths mellomkomst i Rom fikk pater Mangers i slutten av 1924 tillatelse til å begynne sitt nye apostolat i Norge. Han reiste til Bergen med båt fra Rotterdam den 20. juni 1925. Han var da 36 år gammel.

Mgr. Jan Olav Smith hadde bestemt at Maristene skulle starte en ny menighet i Haugesund. De holdt på å bygge et kapell og et lite sykehus der i 1925. Men det varte ennå 7 måneder før arbeidet var kommet så langt at St. Franciskussøstrene og den første sogneprest kunne ta bolig på stedet. Imens forberedte pater Mangers seg i Bergen på sin nye gjerning under sogneprest Mgr. H. Snoeys' ledelse. Fra Haugesunds annaler vet vi at pater Mangers sammen med Marist nr. 2, pater P. Bzdyl — som kom til Norge i 1926 — har utrettet et sant pionérbarn. Mer enn 20 sognebarn, søstrene ikke medregnet, har menigheten ikke talt i deres tid fra 1926 til 1931. Men især i begynnelsen hadde de den trøst å se kapellet fullt

til siste plass hver eneste søn- og helligdag. Om sommeren holdt paterne vekselvis retretter i de forskjellige søsterhus og lærte på denne måten de andre menigheter å kjenne, noe som især skulle komme pater Mangers til gode etter noen år.

I desember 1931 ble ved et dekrét fra Rom Norge delt i 3 selvstendige distrikt. På grunn av den nye ordning ble mange prester forflyttet. Pater Mangers ble utnevnt til sogneprest i Stavanger og pater Bzdyl til

(Forts. neste side)

En kloun

En kloun er av og til bedrøvet — men vet som regel ikke riktig hvorfor. Det er mer en vag følelse.

På den måten har jeg det visst denne gangen. Andre skriver minneord om gamlebispen — jeg sitter i en krok med min skrivemaskin og er blåst tom.

Ganske tom i klovnehodet.

Jeg har jo ikke egentlig kjent dr. Mangers. Jeg hilste på ham noen ganger i all ærbødighet, jeg vet at han kunne spille vri åter i kort — et spill jeg selv setter pris på.

Og at de største av guttene våre i 1962 ministrerte under en messe han celebrerte i gamle Urtegaten.

Og at en hel del andre virkelig kjente ham og aktet og elsket ham i oppriktighet.

Likevel er jeg tom for ideer. Bedrøvet? Jovisst.

Ikke fordi jeg først konverterte så sent, det må være som det er. Jeg burde være lykkelig for at det i det hele tatt skjedde.

Men kanskje av en eller annen grunn? Litt vemodig?

Jeg har blant annet somlet bort det lille kortet jeg fikk av ham da jeg ble fermet, et slikt kort som vi brukte som bokmerke i de gamle missaler.

Men det er jo ikke noen grunn til å være bedrøvet?

Neei.

Men det er det eneste jeg kan komme på i farten.

Og det gjør vel min sorg til en fattigs-lig sorg.

Så sitter jeg her og bekjenner at jeg forsøker å være interessant på et alt-for spinkelt grunnlag.

Min eneste trøst er at biskop Mangers bare ville brummet noe og latt det være med det.

Altså:

Jeg er bedrøvet fordi jeg ikke fikk anledning til å høre mer av den brummingen hans.

... Marist

(Forts. fra forrige side)

rektor ved St. Josephskapellet i Hauge-sund. I april 1932 kom den 3. Marist til Norge: pater Gustav de Paepe. Pater Mangers hadde for så vidt inn-

NYHETER

Først en liten opplysning fra krigens dager:

En av de fire spesialistene som arbeider med Vatikanets historie under den annen verdenskrig, jesuitten Robert Graham har lagt frem visse ganske oppsiktsvekkende opplysninger om Pius XII. Ifølge pater Graham advarte paven den 6. mai 1940 britene om at en tysk invasjon i Frankrike, Belgia og Nederland var umiddelbart forestående. (Invasjonen begynte den 10. mai.)

Paven som ga opplysningen til den britiske ambassadør ved Vatikanet, Francis d'Arcy Osborne, hadde fått vite om det forestående angrep gjennom en tysk spion som opererte som dobbeltagent. Den britiske diplomat varslet sitt utenriksdepartement om advarsel, men la til i sin rapport: Da man her har hatt lignende opplys-

viet ham i det norske sprogs hemmeligheter da han ble kalt til Paris som medlem av provinsialkapitlet. Den 16. juli 1932 reiste han, først til sitt hjem i Luxembourg. Og det var der at han den 18. juli til sin store forbauselse og bekymring fikk høre at den hellige Stol hadde utnevnt ham til apostolisk vikar for Syd-Norge. Bispevielsen fant sted den 24. august 1932 i Luxembourgs katedral.

Som sagt: i sitt hjerte er Mgr. Mangers forblitt «pater» Mangers så lenge han levde. Kanskje har det vært hemmeligheten ved hans lange gode virke som apostolisk vikar og biskop i Norge.

Joh. Rommelse S.M.

ninger tidligere, legger jeg personlig ingen stor vekt på saken.

Pater Graham forteller at paven beslutning om å forsøke å meddele disse fakta til vestmaktene var basert på håp om å redde liv.

Dernest over til Latin-Amerika og vår egen tid:

Cubas premierminister, Fidel Castro, blev ved sit besøg i Chile den 10. november ikke bare modtaget af præsident Allende, men også af Santiagos ærkebiskop, kardinal Raul Silva Henriques og den apostoliske nuntius for Chile, Sotero Sanz. Senere mødtes Castro og Silva og diskuterede kristendom og revolution.

Kardinalens tilstedeværelse ved modtagelsen for Castro blev gjenstand for skarpe angreb fra forskjellige grupper indenfor landets politiske opposition, som førte til, at kardinal Silva sammenkalte ærkebispedømmets pastoralråd, som består af præster og lægeledere fra forskjellige fag- og interesseområder i ærkebispedømmet, og underrettede dem om årsagerne til, at han havde deltaget. At jeg deltog i velkomstfestlighederne for Castro skal betragtes som et led i kirkens plan om at gøre rede for sin opfattelse over for de marxistiske magthavere, sagde kardinalen. Han havde gjort det af samme grund, sagde han, som han tidligere på året havde stået ved Allendes side ved nationaliseringen af kobbergruberne. Kardinal Silva mindede i et tilbageblik om, at biskopperne i Chile i lang tid før præsidentvalget i 1970 havde været udsat for pres fra politiske grupper, som forlangte, at de i et hyrdebrev skulle forbyde de katolske vælgere at give deres stemmer til marxistiske kandidater, dvs. til Allende. «Men de chilenske biskopper foretrak at følge retningslinierne fra det 2. Vatikanconcil. Katolikkerne skal have lov til at stemme efter deres samvittighed. Kirken tager ikke parti for nogen politisk opfattelse. Den eneste betingelse for de kristne er, at det sker til landets fælles bedste. Vi ved naturligvis alle sammen, at den marxistiske socialisme har begået sine uretfærdigheder og fejl. Men jeg ved også, fordi jeg har levet under den, at også den liberale kapitalisme har mange fejl og uretfærdigheder på samvittigheden. Jeg tror,

det er frugten af disse fejltagelser, vi høster i dag. Hvorfor skulle vi altså holde på noget forbigangent, noget, som tydeligt er for nedadgående? Katolikkerne bør hilse alt det velkomment, som er godt ved regeringens nye kurs, og de må selv hjælpe til. Det er den eneste måde, hvorpå vi kan få marxisterne til at lytte til os. Vi er ikke besatte af angst og heller ikke af noget ønske om at være med i triumfvognen. Vi handler bare på den måde, fordi vi ønsker, at man skal høre på os. Vi har et budskap at komme med, og det er evangeliet, og det kan ikke forkynedes, hvis forbindelsen ikke fungerer.»

Den 23. november mødtes premierminister Castro og kardinal Silva til en privat samtale, som varede en halv time, og som ifølge NC News Service handlede om kristendom og revolution. Der er ikke offentliggjort noget som helst om enkeltighederne i samtalen, men NC News Service refererer til en «kilde, som står kardinalen nær», og som meddeler, at kardinal Silva bad Castro om at tage sit syn på kirken op til revision og anerkende dens indsats for de fattige. Castro indrømmede, at hans regering «i begyndelsen af 1960'erne gik hårdt frem mod de præster, som modarbejdede revolutionen. Men nu begynder situationen at blive normal, idet de kristne langsomt, men sikkert støtter revolutionen». Castro afviste beskyldningerne for, at hans regering diskriminerer præster, ordensfolk og lægmandsorganisationer. — «Der hersker nu fred og harmoni mellem vor regering og kirken,» sagde han. Ifølge den samme kilde refererede Silva under samtalen med Castro til det latinamerikanske bispemøde i Medellín i Colombia i 1968, da biskopperne udarbejdede retningslinier for kirkens fornyelse og sociale reformer til hjælp for de fattige. Kardinalen understregede, at kirken siden da har virket for sådanne reformer. — I samtalen om marxistisk og kristen filosofi sagde Castro, at de ligner hinanden i den henseende, at de begge prøver på at udfri mennesket af dets nød, «Både kristne og marxister har gennemgået forfølgelser af den grund,» sagde Castro.

Fidel Castro blev som barn døbt i den katolske kirke og har som ung gået i skole hos jesuitterne og

salesianerne. Under sin samtale med kardinalen mindede Castro om sin katolske skolegang. «Jeg er taknemmelig for den undervisning, disse præster og brødre har givet mig, men ikke for deres syn på disciplin og den slags, eftersom de jo var inspireret af traditionelle synspunkter.»

Ifølge det vesttyske katolske nyhedsbureau KNA gav kardinalen Castro en bibel til minde om deres møde. Den cubanske statschef betegnede senere Silva som «en fremragende personlighed». — Hans møde med kardinalen var «af strategisk karakter», for at de arbejdermasser, som i Latinamerika kæmper mod imperialismen, og som i stor utstrækning er kristne, skal kunne føle sig solidariske, sagde Castro.

En svensk rapport fra Øst-Europa:

«NORMALISERINGEN» dvs. kontrollen och undertryckandet av religionsutövningen i Tjeckoslovakien fortsätter på alle områden med oförminskad styrka. Nya riktlinjer för religionsundervisningen i den 9-åriga grundskolan har nyligen utfärdats av utbildningsministeriet. Här fastslås det att religionsundervisningen ej hör till det ordinarie skolarbetet och endast kan omfatta elever i klass 2 —7. Vid anmälan måste skriftlig ansökan av båda föräldrarna företes. Jämte prästerskapet kan «kompetenta och medborgerligt tillförlitliga och oklanderliga personer» komma ifråga som lärare. Prästerna erhåller ingen statlig ersättning, lekmännen får 3.50 kr per lektion. Antalet lektioner som får hållas per vecka är beroende av antalet anmälda elever. Om antalet elever överstiger 16, hålls 2 lektioner i veckan, 9—15 elever motsvarar 1 lektion i veckan, 5—8 1 lektion varannan vecka, 2—4 en i månaden.

Vidare har man introducerat totalt införselbud för religiös litteratur. För att denna bestämmelse skall efterlevas måste exempelvis alla teologie studerande vid prästseminariet i Bratislava avge en edlig försäkran att de ej tillhör någon orden eller kongregation. De måste också lova att «inte uppehålla några kontakter, inte ens av skriftligt slag, med utlandet».

Alla kloster upplöstes som be-

(Forts. neste side)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 7244	9.00 9.45	11.00 og 19.00
St. Hallvard kirke, Franciskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberghgaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07	9.30	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	11.00
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
Veståsen kapell		9.30
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehus, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00 8.00	11.00
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

NYHETER

(Forts. fra forrige side)

kant 13 april 1950. Efter en tids vistelse på olika «koncentrationskloster» deporterades ordensmedlemmarna till tvångsarbetsläger, de äldre till «Caritashus», under husarrest. Efter det korta mellanspelet i samband med «Pragvåren» 1968, då ordnarnas medlemmar kunde återuppta en viss verksamhet gruppvis ute i församlingarna, förbjöds åter deras arbete av Husakregimen. Förhandlingarna mellan Vatikan och Pragregeringen «har t.v. inställts». (KIT)

Til slutt — også fra KIT — følgende utfyllende opplysninger om situasjonen i Spania:

SJU NYA BISKOPAR har utnåmnts av Vatikanen for Spanien. Härigenom har det fleråriga dödläge brutits, under vilket inga nya biskopar tillsatts, utan de lediga stiftens förestått av hjälpbiskopar eller apostoliska administratorer, vilkas tillsättning ej krävt Franco-regimens godkännande. Dödläget har berott på att den katolske kyrkan under senare år i enlighet med Andra Vatikanconciliets rekommendationer sökt avveckla alla privilegierade och av statsmakten beroende förhållanden, på vilka konkordatet med Spanien är ett av de mest påfallande exemplen. Sedan 1969 har förhandlingar förts mellan den Heliga Stolen och den spanska regeringen om revision av 1953 års konkordat. Enligt detta skall den spanska taten å ena sidan ekonomiskt och juridiskt främja den katolska kyrkan, men äger å andra sidan rätt att förorda en av tre av Vatikanen uppställda biskopskandidater. Det ovan omnämnda dödläget har uppstått genom Vatikanens obenägenhet att underordna sig denna procedur. De nyligen timade biskopsutnämningarna i Rom innebär en viktig utveckling härvidlag. Vatikanen och den spanska regeringen har förhandlat fram för båda parter acceptabla kandidater. Även om resultatet innebär en kompromiss, framstår det till största delen som mycket förmånligt för Vatikanen.

Till ny ärkebiskop av Madrid har utnåmnts kardinal V. Enrique Y Tarancón (tidigare i Toledo), en avgjord motståndare till stats-

kyrkosystemet. Tarancón blir såsom ledare av landets största stift och (sedan i våras) ordförande för biskopsmötet den spanska kyrkans ledande man. Att en mera regimvänlig man, ärkebiskop M. Gonzales Martin, fick överta Toledos ärkestift och därmed värdigheten som den spanska kyrkans primas var troligen lätt överkomligt för Vatikanen, eftersom primatet till största delen är av historisk och dekorativ betydelse. Viktigare var att Gonzales Martin, som förflyttades från Barcelona, därmed gav plats åt en infödd katalonier, biskop N. Jubany Arnau, i den katalanska nationalismens högberg. Till biskop av Bilbao i det baskiska området utnåmndes biskop A. Anoveros Atun (av baskisk härkomst, tidigare biskop av Cadiz). Han har gjort sig känd som en hård kritiker av Francoregimens ekonomiska och sociala politik, och utnämningen av honom får ses som en medveten kyrklig satsning på värden om arbetarna i detta utpräglat industriella område. Ändå innebär denna utnämning en viss eftergift åt regeringen, eftersom Anoveros företrädare som apostolisk administrator av Bilbao, biskop J. M. Cirarda Lachiondo av Santander, i alla konflikter med myndigheterna har ställt sig på de baskiska arbetarnas och nationalisters sida. Till ärkebiskop av det lika baskiska Pamplona utnåmndes J. Mendez Asensio, även han en ivrig kyrklig reformator, och till biskop av Cadiz A. del Val Gallo.

I en intervju i tidningen «ABC» 21 december förklarade biträdande statssekreteraren för kyrkoärenden i spanska justitiedepartementet Alfredo Lopez, att den spanska staten är villig att ge avkall på sin rättighet att inlägga protest vid biskopsutnämningar. Regeringen är villig att acceptera en utnämningsgång med inbyggda överläggningar, som gör det möjligt för statsmakten att hos Vatikanen framföra «invändningar av politisk natur» mot utnämningen av en biskop. Lopez ansåg samtidigt att statsbidragen till kyrkan borde minskas; dock skulle de fortfarande utgå till kyrkliga skolor, sjukhus och andra institutioner. Han sade att staten vill garantera kyrkan full frihet, så att hon kan fylla sin uppgift. Han framhöll emellertid att «det inte

(Forts. s. 32.)

LITTERATUR- HISTORIE

Den første nøyaktige datoen i europeisk litteraturhistorie skal være den 6. april 648 — da en gresk dikter lavet et dikt samme dag som det var solformørkelse. Og rundt denne dato, bakover i mytenes og sagnenes hyp-pige solformørkelser og inn i middelalderdiktningens veldige oppbud av lys og skygge veves de to første bindene i Cappelens VERDENS LITTERATURHISTORIE. Og det må vel være et tegn på verkets virkelige verdensomspennende format, når for eksempel undertegnede av disse to bindene ikke velger seg Aristofanes eller Dante, men avsnittet om arabisk litteratur som yndlingslesning. Professor Edvard Beyer som har vært norsk redaktør for det hele, sier selv i et forord følgende: Det er ikke lenge siden man med god samvittighet sa «verdenslitteraturen» når man mente den europeiske og dens livskraftige avlegger i Nord-Amerika. Idag ville det være en usømmelighet. Langsomt har det demret for oss at diktningen opptrer overalt og til alle tider og at alle folkeslag har del i den. Forskere har banet vei for denne forståelse.

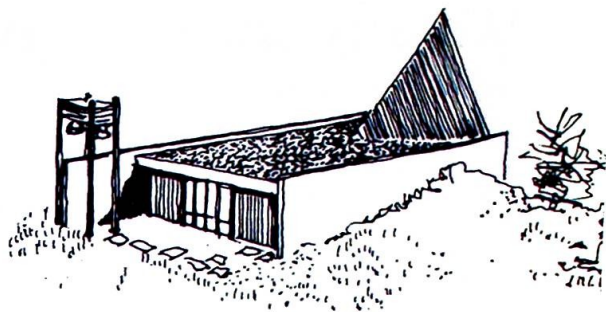
Og det er nettopp et inntrykk mange vel vil sitte igjen med allerede etter å ha lest disse første bindene — datoen den 6. april 648 før Kristus er interessant nok. Men den er bare en verdifull brikke i et stort spill. Allerede i starten får vi glimrende innføringer i litteratur fra det gamle China, Japan, India, Iran og som før nevnt Arabia. Verden er blitt mindre sier man ofte. Vel, litteraturhistorien har blitt større, og godt er det.

En annen ting: Oppbudet av faglig ekspertise i verket er imponerende — og det kunne tatt knekken på alt sammen. Som det alt er kan man kanskje si at kunnskapsmengden i professorenes «forelesninger» av og til kan virke litt tungt å bære — men her bryter sitater og utdrag av dikt og prosa — ikke minst fra Østens verden — opp den nesten overveldende stoffrikdom det berettes om, slik at vi direkte selv får oppleve poetene — og glemme de lærdes hjelp.

Det var for meg for eksempel opplagt tilfelle med professor Frede Løkkebergs behandling av arabisk litteratur. Det er hans sitatvalg og utdrag som fengsler mest, tross alt:

SOMMER- LEIRENE

MARIAHOLM

«Det er som om fjellet Thabir bak regntykningenes front er en olding som skutter seg i kappen. Som om fjellknausene i al-Mudjaimir om morgenen er en spinnende ten-stein på grunn av flommen og bråttet. Flommen har slengt lasten fra seg i dalførets ødemark, som var det ved ankomsten til den jemenittiske kjøpmannen, han med alle sine varer i vadsekken. Ved dag gry er det som om lerkene i dalen har fått førstedraper av vin med pepper i til morgendrikk, og villdyrene som i går aftes druknet i flommen, er løkknoller i dens fjer-neste utkant.»

Og et annet, deilig lite sitat:

«De påstår at hun spurte sine lærer en dag da hun sto naken under den kalde avrivningen: Ser jeg slik ut i deres øyne som han beskriver meg — Gud skjenke dere liv — eller har han ikke rammet det riktige? Så kniste de til hverandre og sa til henne: Ethvert øye ser skjønnhet hos den det elsker.»

For så vidt er det litt urettferdig å trekke spesielt frem professor Løkkebergs beduindiktning i denne omtale — fra kinesisk, indisk og iransk litteratur kunne man ha trukket frem lignende eksempler — hvert områdes litteratur har en skjønnhet og en ynde og en friskhet som bryter gjennom på de tettpakkede sider.

Det ville være ganske underlig om man ikke i løpet av to så omfattende bind fant feil, det dreier seg dog om 1300—1400 sider (og ti bind følger). På side 375 i bind II gjøres Bonaventura til dominikaner og Thomas av Aquino til fransiskaner. Det skal selvfølgelig være helt omvendt.

Forøvrig hundrevis av sider med gleder, kjente og nye.

Age Rønning

Vi er i ferd med å få en solid leir-tradisjon. Særlig etter å ha fått Mariaholm, kan vi glede oss over en stadig økende interesse for våre leir-arrangementer fra nærsagt alle kanter i bispedømmet. Utviklingen vokser oss litt over hodet, og hadde vi bare hatt flere ledere, så ville vi sikkert organisert flere leire enn det antallet vi har satt opp for i år.

Søkingen er stor, det gjelder å være tidlig ute med påmeldingen. Tilbudet skal være likt for alle katolikker. De som har lang reise til Mariaholm, kan søke om reisetilskudd hvis det trengs, også søskenmoderasjon kan det søkes om.

Vi bekrefter påmeldingen *etter* at fristen er utløpt.

God leir — god ferie!

Rudi Kessels.

Nordisk ungdomsseminar.

Tid: 24. juni—1. juli.

Alder: over 18 år.

Pris: kr. 200,— inkl. buss.

Emne: «Hvem var/er egentlig Jesus fra Nasaret?»

Ledere:

p. Arne Fjeld OP.

Helmuth Rath.

Gjermund Høgh.

Sr. Mirjam.

Innledere:

Rudi Kessels (N).

Bjørn Høybo (D).

o. fl.

Juniorleirene.

9—12 (13) år.

I. 2.—9. juli.

Pris: kr. 200,— inkl. buss.

Ledere:

Eystein og Turid Tilley.

p. Michel Beckers.

Gjermund Høgh.

Assistenter:

Karianne Westrheim.

Eystein Bjørge.

Hanne Sofie Greve.

II. 9.—19. juli.

Pris: kr. 275,— inkl. buss.

Ledere:

Fru Wicklund-Hansen.

p. Henk Heimeriks.

Sr. Sylvia.

Josef Plocinski.

Assistenter:

Åse Nordgård.

Ulv Lassen.

og flere.

Tenleirene.

I. Tid: 30. juli—8. august.

Alder: 13—14 år.

Pris: kr. 250,— inkl. buss.

Emne: «Kan vi leve uten håp?»

Ledere:

Ada Castracane.

p. Rory Mulligan.

Thomas Fraenkel.

Sr. Mette OP.

Assistenter:

Betten Hånæs.

Tove Træsdal.

II. Tid: 8.—15. august.

Alder: 15—18 år.

Pris: kr. 200,— inkl. buss.

Ledere:

Ole Borg.

p. Rudi Kessels.

Bent Larsen.

Sr. Mirjam.

Harald Jarning.

Arne Fjeld OP.

Påmelding til Unge Norske Katolikkers Forbund, Akersvn. 5, Oslo 1 senest til 10. mai.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

(Forts. fra s. 30.)

är prästernas uppgift att vara politiska profeter». Regeringen kommer inte att tåla några strävanden «som riktas mot kyrkans övernaturliga natur och som går ut på att söka politisera henne». — Det kan nämnas att statsbidraget till den katolska kyrkan i Spanien enligt dagstidningen «La Vanguardia Espanola» 1971 uppgick till 5,4 miljarder kr. Med dessa medel avlönas prästerna, bekostas kyrkorna och gudstjänsten, den kyrkliga förvaltningen och vården om kyrkliga kulturminnesmärken, men också t. ex. utbildningen av missionärer. Den katolska kyrkan åtnjuter skattefrihet, vilket också är fallet med övriga hos justitiedepartementet inregistrerade religionssamfund.

Friktionstillfällerna mellan kyrka och stat i Spanien har på senare tid varit relativt många. Ett mera påfallande sådant var när biskopsmötets kommitté för rättvisa och fred sista veckan i december utfärdade sitt senaste betänkande. Häri konstaterades att fred «i själva verket ej existerar här eftersom det inte finns någon rättvisa». Med detta skarpa uttalande sköt man från officiellt katolskt håll definitivt i sänk en av Francos älsklingsstankar, nämligen att sedan 30 år ha bragt fred till stånd i landet. Betänkandet slår också ned på «den orättfärdiga diskriminering (som sker) utifrån politiska, sociala, språkliga eller etniska ståndpunkter». Därmed syftar man på de baskiska och katalanska minoriteternas situation. Ett annat problem som togs upp var utvandringen av tusentals arbetare från Spanien. Regeringen förbjöd genast publiceringen av betänkandet, som betecknades som «olagligt». Vad som troligen föranledde detta raska ingripande var kommitténs officiellt katolska och kvalificerade sammansättning. Ordförande har varit biskop R. Gonzales Moralejo av Huelva, och bland ledamöterna märkes professor J. Ruiz Jimenez, expert på internationell rätt och sedan länge framstående oppositionsledare.

En ganske liten og temmelig bortegjemt notis (klemmt inn mellom referat fra en feriekoloni på Sylling og stoff om katolsk sjømannsmisjon) fortalte i juli 1932 dette blads lesere at dr. theol. Mangers var utnevnt til biskop:

«Ifølge meddelelse fra Propagandakongregasjonen har den hellige Stol utnevnt hr. sogneprest dr. theol. Jacob Mangers til biskop og apostolisk vikar for Vikariatet Oslo. Inntil han kan overta sitt embede vil den apostoliske administrator forestå Vikariatets ledelse.»

Noenogtredve år senere, også i ST. OLAV berettet biskop Mangers selv i et intervju om det som skjedde den gangen. Han oppholdt seg i Paris da han i en avis leste om utnevnelsen, før han hadde fått offisiell beskjed:

«— Kom det så overraskende?»

— Komplet overraskende. Jeg pakket straks kofferten og reiste neste dag direkte til Rom, for å be meg fri-tatt. Audiens ble straks innvilget hos pave Pius XI, men da jeg ankom i min sorte prestekjole og ble mottatt av pavens Major Domus, sa han: «Skal De gå inn til Hans Hellighet slik? Kommer De ikke i bispedrakt?» Jeg svarte at jeg var kommet for å frasi meg utnevnelsen. Da lo han godt. Og han fikk jo rett — paven lyttet vennlig til alle de grunner jeg syntes jeg kunne legge frem, men vek ikke en tomme fra sin beslutning.»

Dette var begynnelsen på den lange arbeidsdagen — og den forteller også noe vesentlig om den avdøde biskops vesen.

Red.

Nyhet fra St. Olav Forlag:

FRANÇOIS MAURIAC:

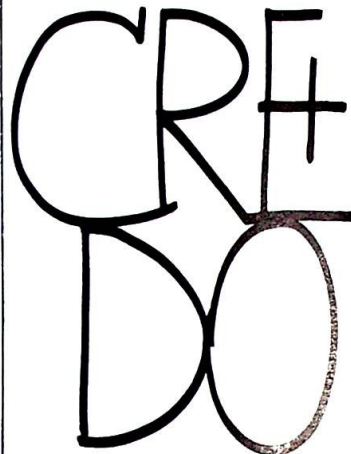
MIN TRO

Et personlig vidnesbyrd som kaster oppklarende lys over den store romanforfatters livsholdning og personlighet — og hans forhold til kirken.

Kr. 16,—.

«PRO ECCLESIA ET PONTIFICE»
TANNLEGE FRITJOF HALS ANDERSEN (født i Bergen 22. august 1895) mottok under juletreffesten for St. Paul Menighet i Bergen 9.1.1972 av biskop Gran den pavelige utmerkelse «Pro Ecclesia et Pontifice» for lang og tro tjeneste.

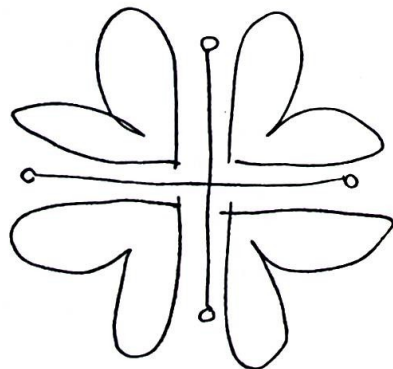
Louis Evelyn

Trosbekjennelsen belyst av verdenskjent katolsk religionspedagog.

Kr. 17,50

ST. OLAV FORLAG

DEN-HELLIGE MESSE

De faste deler av messen i fullstendig norsk-latinsk utgave.

Innb. kr. 12,—.

ST. OLAV FORLAG

PASTOR HEGGUMS NYTTÅRSTANKER

Vandrer man i bjergene, kan man få en overvældende følelse af Bibelens indledning: I begyndelsen skabte Gud himmel og jord. Oceanets bølger og verdensrummets kloder forkynder hans ære. Michelangelo og Beethoven afspejler hans væld. Op-højet, streng, vældig, evig står han for os. Men jeg får ikke noget virkeligt begreb om Skaberen og hans skabning, før jeg også har været i Zoologisk Have og beundret flodhesten «Maren», med et gab som et pengeskab, hvalrossen, der ligner Kaptajn Vom, og aberne, der er kun alt for menneskelige. Nu ved jeg, at Skaberen har humor og ser på vor Færden ikke alene med dømmende alvor og forbarrende kærlighed, men også med forstående medleven.

Når man så har fået sig en sund latter, er man i den rigtige forfatning til ønsker og forsætter for det nye år. Fanatikerens glød i øiet må afløses af glimtet i øjet. *Jeg vil være fri*, jeg vil have lov at være uaktuel. Jeg vil i det nye år ikke kommunikere, men snakke med folk eller lade være, som det nu passer mig, og situationen ind-

byder til det. Jeg vil have lov til at gå på arbejde uden at være motiveret, men bare fordi jeg skal — og så være glad for det. I forsamlinger vil jeg blæse på vibrationer. Ordentlig ventilation og lejlighed til at købe en øl er bedre. Hvis folk spørger mig om præstens identitetskrise, vil jeg vise dem mit pas og mit personnummer, og skulle man anse mig for bevidstløs, så må man godt, bare man lader være med at forsøge på at bevidstgøre mig. Jeg vil fortsætte med at indoktrinere

(Forts. neste side)

Enda et arkivbilde fra biskop Mangers tid i Oslo: en prosesjon i Akersveien med biskopen og hans embedsbrødre i Stockholm og København.

Sct. Annæ Rejser - Pastor d'Auchamps Rejser 1972

PROGRAM

ITALIEN:

- 25/3—4/4 — påske i Rom — 11 dg. fly — kr. 1245,—.
Rejseleder: Annie Rastrup.
- 21/4—5/5 — forårstilbud — Rom — 15 dg. fly — kr. 835,—.
Rejseleder: Pastor Jac. Adams.
- 23/6—7/7 — sommer i Rom og Assisi — 15 dg. — fly — kr. 1325,—.
Rejseleder: Annie Rastrup.
- 29/9 —15/10 — «Kulturperler» — 17 dg. — fly — kr. 1425,—.
Rejseleder: Pastor Laurits Brunicardi.
- 15/10—22/10 — efterårsferie i Rom — 8 dg. fly — kr. 875,—.

ISRAEL:

- 6/4—27/4 — 22 dg. — fly — forår i Det hellige land — kr. 2550,—.
Rejseleder: Pastor Paul d'Auchamp.
- 13/7—27/7 — 15 dg. — fly — sommer i Det hellige land — kr. 2250,—.
Rejseleder: Pastor Giel Gommans.

Program og oplysninger fås hos:

Steno Rejser, Holmbladsgade 11, 2300 København S.
Tel. (01) Asta 2312 — kl. 10—17
eller Annie Rastrup, Nyacintgården 15 II, 2300 København S.
Tel. (01)58 74 12, bedst efter kl. 16.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hønefoss
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Lillestrøm
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Tromsø
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Trondheim
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Tønsberg
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	} Tønsberg
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs Kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	} Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

menighet og elever med evangeliet og hvad jeg synes er værdifuldt og skøndt i litteraturen. Jeg agter at være loyal mod det monopolkapitalistiske samfund, jeg nu engang er født i, og forventer til gengæld at magthaverne eller deres lakajer udbetaler mig min løn uden vrøvl. Jeg vil ikke omstrukturere kirken, men arbejde på de forandringer, som synes nyttige eller nødvendige. Til messen er både de etablerede og slumstormerne velkomne, de må kunne lære noget af hinanden. Revolutionsteologien og undergrundskirken trænger til at få et lokale og vel også lidt økonomisk støtte. Det vil jeg se, om jeg kan klare, for præsten skal gøre, hvad han kan for de unge. Men om man skal lave gudstjenester udelukkende for langhårede og udelukkende for gamle, sådan som man f.eks. gør det for døve, ved jeg ikke rigtig. Det forekommer mig at være at sætte folk i bås, og det frastøder mig. Der må da være plads til os allesammen, også side om side. Hvis nogen mener, at valget står mellem subkultur og kirkelig triumfalisme, tager de fejl. Hverdag og højtid må veksle, og man må kunne se, at de gør det!

Og så håber jeg også i det nye år at tjene en kirke, som døber børn, vier brudepar, begraver døde, tilgiver syndere og prædiker evangeliet. Jeg bekender mig til mine fejl og fortrin, vil tage mod belæring, hvor jeg er ukyndig, og vil belære andre, hvor jeg er kompetent. Og så tror jeg, at jeg vil købe mig en tyrolerhat! Glædeligt nytår!

Den gamle pastor
Georg Heggum S.J.

Tomm Kristiansen
i «Vår Kirke»:

«SUPERSTAR»

Hjælp, de dreper ham jo!
Jesus hode faller ned på brystet, han får et stikk i siden. Mesteren fra Nazareth, «stømmer-monarken» henger på et kors, blodig og forslått.

Hjælp, de drepte m i n Gud!

Det er en sterk avslutningsscene i rockoperaen «Jesus Christ Superstar». Folkemengden, som de siste dagene har vært med ham, står rundt korset og spotter ham. Og selv sitter man på 9. benk og bivåner det hele, uten å kunne gjøre noe som helst. Bare se at Frelseren blir spottet, hånt og pint. Det er et barn som dukker opp i en og sier: «Ikke slå min Jesus!»

teatret hovedsaklig av beat-ungdom.

Vi kjenner musikken og den engelske teksten fra platealbumet som kom for over et år siden. En scenisk fremstilling har vi bare kunnet tenke oss.

Forestillingen i København er enkel i sitt utstyr. En stor dreiescene og skiferkledd vegger, kostymer i nyanserte jord-

farger. I motsetning til Broadway-oppsetningen, som mest likner en gigantisk juleutstilling.

Og samtidig: Jeg er jo med på det! I mitt liv. Det er jo for min skyld han henger der!

Operaen hadde Europapremiere i København 2. juledag, og går nå for fulle hus. Hver aften fylles salen i Falconer-

Judas, i Allan Mortensens skikkelse, er hovedpersonen i Superstar. Det er hans mareritt, tvil og samvittighet som står i fokus i store deler av stykket. Han tusler rundt på scenen, et stykke fra den tilbedende menneskemasse og ser begivenhetene med sine øyne. Hvorfor bruker du tid på mennesker som gatepiken Maria Magdalena, Jesus? Hvorfor spille bort kostbar salve på Jesus, når så mange sulter og lider? Om Jesus-dyrkelsen sier Judas:

«Det kvæler din mission at der's forventning stier fordi de dyrker din person mer end det du si'r.»

(I presten Johannes Møllehavens danske oversettelse.)

Judas er i Superstar overbevist om at Jesus tar feil, at hele hans gjerning går ham over hodet. Hans ide koker bort i

DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN	
Pølse- og hermetikkfabrikk	
Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN	
TYRILYS	
FREDRIKSTAD	
Byens spesialforretning	<i>Andr. Jønne &</i>
Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG	Kontormaskiner - Kontorutstyr
Agentgt. 1 - Tlf. 17 080	Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
EDVARDESEN & NORDHEIM A/S	ØSTFOLDMEIERIET
Autorisert Installatør	Avd. Fredrikstad
Radio og Elektrisk utstyr	
Tlf. 11 220 - Fredrikstad	
FREDRIKSTAD GLASSMAGASIN	O. Henriksens Sønner
Etabl. 1904	Aut. Rørleggere og Rørhandel
	FREDRIKSTAD
	Sentralbord 15 840

kålen på grunn av den uhemmede tilbeldelse. Og Simon Zeloten er av samme oppfatning. «Du har makt, ja, mer makt enn selvste Rom. Over 40 000 mann som vil kjempe for deg.»

Jesus (Bruno Wintzell) slår det hele bort, i sin ydmyke, milde og rolige person: *Dere tar feil. Vet ikke hva makt er. Har ikke forstått hva ære er. Ak, Jerusalem . . .*

Wintzell spiller sin rolle noe kjedelig. Det blir ikke spenning i den person han fremstiller. Og Jesu kamp under bønnestunden i Getsemane er uten nerve. I motsetning til Ian Gillan i plateinnspillingen. Det er den kjempende musikken fra det 27 mann sterke orkesteret som redder scenen.

Det er en noe frustrerende følelse å bivåne begivenhetene i Jesu siste uke på grunn av Mesterens egen holdning til det hele: Han bare lar tingene skje. Han misforstås. Forklarer seg, men blir egentlig ikke forstått likevel. Han fanges, og lar

seg fange. Han ventet dem, til og med! Og han lar seg henge ut, uten å forsvare seg. Det er sterke scener, spesielt når man opplever Superstar som kristen. At sentrum i ens eget liv, en guddom man har den ytterste respekt for, blir behandlet etter metoder vi kjenner fra konsentrasjons-

(Forts. neste side)

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

MARIAKONGREGASJONEN,
OSLO

Onsdag 2. februar: Messe i St. Olavs kirke kl. 19.
Deretter samvær i foreningslokalet.
GENERALFORSAMLING.
Interesserte damer er velkomne.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tif. 33 36 24 - Oslo
Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tif. 21 69 06

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TASEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tif. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 84

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Poctofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galigani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

BADEANSTALTEN

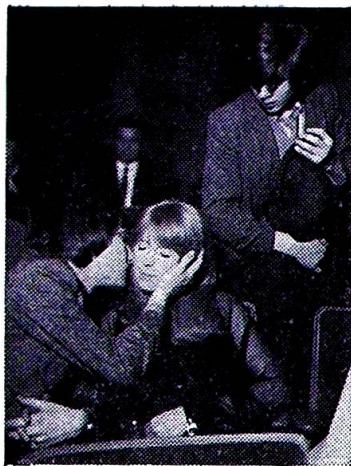
Det eksisterer som bekjent et utpreget klasseskille mellom kinoene i Oslo: På Gimle spilles de intellektuelle og kulturelle filmene, på Eldorado westerns osv. Det synes noe besynderlig at en kommunal institusjon i en by med sosialistisk flertall i bystyret skal være interessert i å understreke og utdype det store geografiske klasseskillet som også finnes i Oslo, selv om de kommersielle årsakene er innlysende; det er i hvert fall en kjennsgjerning at dette gjøres i stor utstrekning og tilsynelatende systematisk.

Det kommer derfor som litt av en forbauselse at det på det smånuskete Palass-teatret for tiden spilles en film av ikke ubetydelig kunsnerisk verdi, nemlig *Badeanstalten* (Deep End). Filmen viser på en meget nennsom og fin måte en ung gutts første møte med seksuallivet. Gutten, uhyre begavet spilt av *John Moulder-Brown*, er nettopp ferdig med skolen og tar sin første jobb, på et offentlig bad. En kollega av ham, en pike (*Jane Asher*) knapt eldre enn ham selv, men med større erfaring når det gjelder livets realiteter, får ham til å forstå at det er mulig å skaffe seg en del ekstrainntekter ved å bistå frustrerte damer på kvinneavdelingen. Innenfor denne rammen av middelaldrende seksualfrustrasjon vokser det seg frem et kjærlighetsforhold mellom de to unge. Det kulminerer i en vakker kjærlighetsscene i anstaltens tomme svømmebasseng, men denne kjærligheten driver den unge piken i døden.

Det er noe uklart hva filmens dypere innhold er. Først og fremst dreier det seg vel om en studie i en ung gutts møte med kjærlighetslivets voldsomme krefter, krefter som både fører til liv og til død. — Teknisk sett er filmen god, fargene utnyttes på en fin måte til å understreke handling og tema. — La Dem altså ikke skremme av at den er satt opp på Palass-teatret!

TRAFIKK

Jacques Tati og hans *Monsieur Hulot* er etter hvert blitt så kjent også her i landet, at en ny film av og med ham neppe trenger noen anbefaling. Det er

John MOULDER-BROWN og Jane ASHER
i "BADEANSTALTEN (DEEP END)"

nok å si at de som falt for *Playtime*, bare må skynde seg og se *Trafikk*. De vil ikke angre det!

Monsieur Hulot er for anledningen

«SUPERSTAR»

(Forts. fra forrige side)

leire, gir lyst til å gjøre som Peter: å hugge øret av nærmeste soldat i Getsemane. Og til og med *det* slo Jesus ned på!

Det vil føre for langt å gå i detalj om enkeltscener i operaen, selv om det er svært fristende. Jeg vil heller drøfte spørsmålet: Er det Bibelens Jesus «Superstar» presenterer?

For teologisk uskolerte er det et spørsmål om å fuske i et fag man ikke kjenner godt nok, men likevel: Det er ikke Messias som fremstilles. Jesus ba aldri syke og sårede om å helbrede seg selv. Og til Pilatus sa han heller ikke følgende replikk: «Der må vær' et rige for mig, men hvor — gid' jeg vidste det.» Dette er skampletter og utslag av tekstforfatteren Tim Rice's irreligiøse holdning.

Superstars Messias er videre ikke identisk med den virkelige, fordi det budskap han på scenen står inne for, ikke gir noe bilde av mannens forkynnelse. Og heller ikke av den inkarnerte Gud, fordi det er mennesket Jesus «JCS» forteller om.

designer i et bilfirma som skal sende en utrolig konstruksjon av en camping-bil på et internasjonalt bilsjå i Holland. Hele filmen handler om, hvis det er mulig å bruke et slikt uttrykk, de viderverdigheter som transporten byr på. Det er det moderne automobilsamfunn som denne gangen gir Tati anledning til en fantastisk harselas over det moderne bilmennesket og det næringsliv som tar seg av dets behov. Produktet tar tidvis makten fra mennesket, og plutselig, i en rekke burleske scener, begynner det å leve sitt eget liv hvor mennesket er redusert til å være bilens innmat.

Som alle Tatis filmer, er *Trafikk* et alvorlig innlegg — all satire er jo som kjent dypt alvorlig — for menneskelighet og den menneskelige frihet, en klovn appell til oss alle om å kaste tingenes åk av oss for å leve i pakt med det vi er, nemlig menesker, ikke forbrukere.

PH.

Selvfølgelig. Fordi man ikke i en opera kan fremstille Jesus riktig. Og fordi man eksempelvis i en preken heller ikke kan gi bildet av Jesus full rettferdighet.

Superstar tar for seg Jesu lidelseshistorie, og dermed er Bergprekenen og liknelsene utelukket. Faktisk selve basisen i Jesu forkynnelse. Superstars avslutningsscene er korsfestelsen, og den oppstandne Kristus hører ikke med til historien.

Opera er mer enn ord, og man må vurdere helheten i musikk, bevegelse og replikker. Og det er vel i denne trioer at Jesus Christ Superstar blir forkynnelse. En nær og sterk opplevelse av at Jesus virkelig lider, fordi han er menneske. Og det skader ikke å bli klar over det ved jevne mellomrom.

Kirkens oppgave bør ikke være å dose-re teologi og kritikk av Superstar-replikker. Det gir bare inntrykk av at kristendom er en slik dogme-kabal. Kirkens oppgave er nå å fortelle Superstarfans hvorfor Jesu døde på et kors på Golgata. Det er det eneste som når inn i et følelsesladd sinn etter to timer i Falcoconer-teatret i København.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Per Bjørn Halvorsen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år.
Kr. 20 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.